

ЗАТВЕРДЖУЮ

ФОП

Ж.В.Вихрестенко
05.01.2026 року

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти
«ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛІВ»

Розробник(и):

Вихрестенко Ж.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти КЗ КОР «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж»;

Нігрескул А.А., вчитель інформатики, комунальна установа "Долинський ліцей Долинської сільської ради Одеської області".

Напрямок підвищення кваліфікації: цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти (ГХЗВ)

Розроблено на основі: Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності (наказ Міністерства освіти і науки України від 03.06.2026 № 939); відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами)

Термін дії програми: з 05.01.2026 року до 04.01.2031 року

Рецензенти:

Рубальська О.Я., викладач кафедри прикладної математики та інформатики Університету Ушинського.

Біляченко Т.М., учитель інформатики та математики ліцею №34 м.Житомира.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми.

Формування цифрової компетентності педагога є прямою вимогою концепції «Нова українська школа» та оновлених нормативних документів МОН. Опанування сучасних цифрових інструментів дозволяє вчителю відповідати професійному стандарту, знижує рівень бюрократичного навантаження за рахунок ефективної організації електронного робочого простору та відкриває шляхи для безперервного професійного зростання. Оцифрування освітнього середовища тягне за собою ризики у сфері інформаційної безпеки. Захист персональних даних школярів, дотримання кібергігієни, розпізнавання дезінформації та формування у дітей відповідальної поведінки в мережі стають критично важливими професійними обов'язками сучасного вчителя. Поява та масове розповсюдження інструментів штучного інтелекту змінили підходи до пошуку, обробки та створення інформації. Для педагога важливо не лише самостійно орієнтуватися в цих технологіях, а й спрямовувати учнів у напрямку етичного, критичного та безпечного використання ШІ й цифрових ресурсів.

Цільова аудиторія: педагогічні працівники ЗЗСО, що забезпечують здобуття базової загальної середньої освіти (ГХЗВ)

Обсяг (тривалість): 30 год. (1 кредит ЄКТС)

Особливості реалізації програми.

Програма має чітку практичну спрямованість і базується на принципах активної взаємодії та розвитку навичок. Зміст і методичні матеріали підібрані так, щоб покращити якість навчання та зберегти баланс навантаження, не переобтяжуючи слухачів складними теоретичними й граматичними конструкціями. Програма реалізується в стислий термін (30 годин). Навчання здійснюється в дистанційній формі з використанням навчальних відео занять, які є підґрунтям для подальшого опрацювання практичних кейсів, формування та розвитку практичних навичок.

Зміст програми орієнтований на практичне застосування знань у професійній діяльності. Передбачено самостійну роботу слухачів, а також підсумкове оцінювання результатів навчання. У кожного слухача після завершення навчання буде сформоване власне портфоліо з дидактичними та методичними матеріалами, що допоможуть їм впроваджувати набуті знання та навички у професійну діяльність.

Форми здійснення курсів підвищення кваліфікації (30 годин):

– дистанційна

Мета освітньої програми: Підвищення рівня цифрової грамотності вчителів через освоєння сучасних онлайн-сервісів для комунікації, ефективне налаштування віртуального робочого простору, дотримання стандартів

інформаційної безпеки та формування сталого прагнення до неперервного професійного зростання.

Завдання підвищення кваліфікації

- Сформувати навички ефективної та етичної цифрової комунікації: опанувати оптимальні канали зв'язку, правила ділового електронного листування та месенджер-етикету для взаємодії з учнями, батьками й колегами.
- Опанувати методику підготовки та проведення онлайн-зустрічей: засвоїти технічні, організаційні та етичні аспекти проведення якісних відеоуроків, нарад і вебінарів.
- Забезпечити дотримання кібергігієни та захисту даних: навчити педагогів інструментам збереження персональних даних здобувачів освіти, критичного оцінювання інформації (медіаграмотності) та формування відповідальної цифрової поведінки.
- Оптимізувати електронний робочий простір: сформувати вміння ефективно впорядковувати персональні й робочі цифрові ресурси, пристрої та файли для зниження рутинного навантаження.
- Сприяти розвитку готовності до використання штучного інтелекту: ознайомити з базовими принципами та етикою застосування інструментів ШІ в підготовці до занять та організації освітнього процесу.
- Стимулювати безперервний професійний саморозвиток: розширити арсенал цифрових сервісів для самоосвіти, обміну досвідом та підвищення кваліфікації впродовж життя.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

предметно-методичної компетентності (A2), здатність формувати і розвивати у здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти (A2.2), здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти (A2.4), інформаційно-цифрова компетентність (A3), здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності (A3.1), здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси (A3.2), здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі (A3.3), здатність формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність (B1.3), здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами (B2.1), здатність конструктивно і

безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу (Б2.2), здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу (Б2.1), здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти (Г2.2), здатність до навчання впродовж життя (Д1), здатність до інноваційної діяльності (Д1.3), інформаційно-цифрова компетентність (Вчитель ЗЗСО А.3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання та розуміння:

- розуміння норм ділового електронного листування, етикету під час відеозустрічей та принципів вибору доцільних каналів зв'язку;
- знання законодавчих вимог та методів захисту персональних даних учнів, правил цифрової гігієни та формування безпечного цифрового сліду;
- уявлення про роль штучного інтелекту в освіті та шляхи його безпечного й етичного застосування в роботі вчителя.

Уміння та навички:

- вміння ефективно впорядковувати цифрові пристрої, електронну пошту, файлові сховища та навчальні матеріали для оптимізації робочого часу;
- практичні навички технічного налаштування, підготовки та проведення якісних відео уроків, нарад і консультувань.
- уміння розпізнавати фейки, дезінформацію, маніпуляції та перевіряти надійність цифрових джерел;
- здатність створювати захищене інтернет-середовище для учасників освітнього процесу та запобігати ризикам у мережі.

Установки та цінності:

- мотивація до систематичного оновлення цифрових компетентностей та використання онлайн-сервісів для підвищення кваліфікації;
- дотримання етичних норм взаємодії в мережі Інтернет та транслявання цих цінностей здобувачам освіти.

Система та критерії оцінювання результатів курсів підвищення кваліфікації

Критерієм успішності є правильне виконання не менше ніж 60% тестових завдань.

Документ про підвищення кваліфікації: За результатами виконання Програми слухачі отримують свідоцтво відповідно до вимог постанови КМУ від 21.08.2019 №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (з урахуванням змін).

Вартість: 650 грн.

II. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників розрахований на **30 академічних годин**.

Програма складається з **двох модулів**.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1 ЦИФРОВИЙ РОБОЧИЙ ПРОСТІР ПЕДАГОГА ТА ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ					
Тема 1.1 Організація персонального цифрового кабінету вчителя та вибір каналів зв'язку	2	2	1		5
Тема 1.2. Організація та проведення ефективних онлайн-уроків і відеозустрічей		4			4
Разом за модулем 1	2	6	1		9
МОДУЛЬ 2 КІБЕРБЕЗПЕКА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ					
Тема 2.1. Кібергігієна, захист персональних даних учнів та цифровий слід	2	4			6
Тема 2.2. Критичний аналіз інформації, розпізнавання фейків та медіаграмотність		2			2
Тема 2.3. Можливості застосування моделей штучного інтелекту (ChatGPT, Claude, Copilot) в роботі вчителя. Академічна доброчесність та етика використання ШІ.	2	2	1		5
Тема 2.4. Інструменти штучного інтелекту для підготовки до занять та саморозвитку	2	4			6
Разом за модулем 2	6	12	1		19
Підсумкові заходи				2	2
Усього	8	18	2	2	30

ІІІ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1 ЦИФРОВИЙ РОБОЧИЙ ПРОСТІР ПЕДАГОГА ТА ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ

Тема 1.1 Організація персонального цифрового кабінету вчителя та вибір каналів зв'язку

На цьому занятті увага педагогів фокусується на розбудові власної цифрової екосистеми та створенні зручного, впорядкованого онлайн-кабінету. Головний акцент робиться на тому, як перетворити розрізнені сервіси й файли на єдину, зрозумілу систему, яка економить час вчителя та знімає щоденний стрес від пошуку потрібних матеріалів. Слухачі дізнаються про практичні критерії вибору інструментів для роботи та чітко розділення каналів зв'язку для різних аудиторій: як обрати зручні й безпечні майданчики для спілкування з учнями, батьками та колегами.

Тема 1.2. Організація та проведення ефективних онлайн-уроків і відеозустрічей

На занятті увага педагогів фокусується на методичних, технічних та організаційних аспектах проведення дистанційних занять. Головний акцент робиться на практичну підготовку до відеозустрічей на популярних платформах Zoom, Google Meet, Microsoft Teams та налаштування параметрів безпеки, які захищають урок від підключення сторонніх осіб та небажаних дій. Учасники дізнаються, як використовувати інтерактивні інструменти — онлайн-дошки, швидкі опитування, роботу в малих групах (сесійних залах) — для підтримки мотивації та уваги школярів. Також висвітлюються питання цифрового етикету під час відеоуроків (правила використання камер та мікрофонів), способи подолання технічних збоїв і прийоми, що допомагають учителю почуватися впевнено перед камерою, уникнути перевтоми й зберегти контакт із класом.

МОДУЛЬ 2 КІБЕРБЕЗПЕКА, МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ

Тема 2.1. Кібергігієна, захист персональних даних учнів та цифровий слід

Увага педагогів фокусується на формуванні базових навичок інформаційної безпеки, захисті конфіденційного цифрового середовища школи та збереженні власних і дитячих персональних даних. Головний акцент робиться на тому, як навчитися помічати приховані загрози в інтернеті, мінімізувати ризики витоку інформації та сформувати відповідальне ставлення до своєї присутності в мережі. Слухачі дізнаються про практичні правила кібергігієни для вчителя. Окремий блок присвячено юридичним та етичним нормам захисту персональних даних школярів — чому не можна публікувати фотографії дітей, їхні оцінки чи медичні довідки у відкритому доступі без згоди батьків. Також учасники розберуть поняття «цифрового сліду», дізнаються, як інформація, залишена в інтернеті сьогодні,

може вплинути на репутацію педагога або безпеку дитини в майбутньому, та як навчити учнів дбати про власну онлайн-безпеку.

Тема 2.2. Критичний аналіз інформації, розпізнавання фейків та медіаграмотність

На цьому занятті увага педагогів фокусується на розвитку критичного мислення, інструментах перевірки інформації та захисті від інформаційно-психологічних маніпуляцій у сучасному цифровому просторі. Головний акцент робиться на тому, як навчитися орієнтуватися у стрімкому інформаційному потоці, відрізняти факти від суджень і перевіряти надійність джерел, перш ніж використовувати контент в освітній діяльності чи поширювати його.

Учасники розберуть інструменти перевірки візуального контенту (пошук за зображеннями, ідентифікація застарілих або сфабрикованих фото й відео, розпізнавання дипфейків) та алгоритми поширення дезінформації в соціальних мережах і месенджерах. Окрему увагу буде приділено тому, як педагогу інтегрувати елементи медіаграмотності в повсякденні уроки та навчити здобувачів освіти критично оцінювати інформаційні джерела.

Тема 2.3. Можливості застосування моделей штучного інтелекту (ChatGPT, Copilot) в роботі вчителя. Академічна доброчесність та етика використання ШІ.

Навчальне заняття фокусується на практичному освоєнні генеративних моделей штучного інтелекту як персональних цифрових асистентів, що здатні взяти на себе частину рутинної педагогічної роботи. Головний акцент робиться на тому, як за допомогою сучасних ШІ-інструментів розширити методичний арсенал вчителя, зекономити час під час підготовки до уроків та покращити якість навчальних матеріалів.

Учасники дізнаються, як використовувати сервіси для розробки інтерактивних завдань, тестів, конспектів уроків, адаптації текстів під різні рівні сприйняття учнів та створення творчих навчальних сценаріїв. Окремий і важливий блок присвячено питанням академічної доброчесності та етики: де проходить межа між допустимою допомогою ШІ й плагіатом, як правильно перевіряти фактаж, згенерований нейромережами, та як формувати у школярів культуру відповідального й чесного використання штучного інтелекту.

Тема 2.4. Інструменти штучного інтелекту для підготовки до занять та саморозвитку

Практичне застосування спеціалізованих інструментів штучного інтелекту для автоматизації рутинної підготовки до уроків та створення персоніфікованої траєкторії власного професійного зростання. Головний акцент робиться на тому, як перетворити ШІ-сервіси на щоденного помічника, який допомагає швидко генерувати якісний дидактичний контент і підтримувати високий рівень професійної майстерності без вигорання.

Учасники дізнаються, як використовувати інструменти штучного інтелекту для власного саморозвитку: швидкого аналізу й узагальнення методичної літератури, вивчення іноземних мов, пошуку інноваційних педагогічних ідей та

побудови індивідуального плану підвищення кваліфікації.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Можливості та обмеження штучного інтелекту в сучасній шкільній освіті.
2. Переваги та виклики педагогіки цифрової освіти.
3. Академічна доброчесність та етичні аспекти використання ІІІ-згенерованого контенту в освітньому процесі.
4. Можливості гейміфікації освітнього процесу засобами нейромереж.
5. Принципи кібергігієни та безпечної поведінки педагога в цифровому середовищі.
6. Історія розвитку нейронних мереж та перспективи розвитку штучного інтелекту.
7. Можливості нейромереж для автоматизації рутинних завдань учителя.
8. Інтернет речей і Smart-технології в освітньому середовищі.
9. Форми та методи протидії кібербулінгу 2.0, дипфейкам та AI-хейту в закладі освіти.
10. Місце і роль учителя в освітньому процесі за умов активного впровадження штучного інтелекту.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності (наказ МОН України від 03.06.2026 № 939) – <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-ta-naukovo-pedahohichnykh-pratsivnykiv-z-rozvytku-tsyfrovoi-kompetentnosti>
2. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225) – <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
3. Закон України «Про освіту» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту» – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
5. Закон України «Про захист персональних даних»
6. Концепція розвитку цифрових компетентностей (розпорядження КМУ від 03.03.2021 № 167-р) – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. DigCompEdu – Європейська структура цифрової компетентності освітян (2017) – <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466>

8. Практичні ресурси - Дія.Освіта – <https://osvita.diia.gov.ua/> - Цифрограм для вчителів – <https://osvita.diia.gov.ua/digigram> - Всеукраїнська школа онлайн – <https://lms.e-school.net.ua/>

9. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти – <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shcho.do.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>